

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра підприємництва та торгівлі

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ НАУКОВИМИ ПРОЄКТАМИ»

для здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності
051 «Економіка»

ДУБЛЯНИ 2023

Назва дисципліни: Управління науковими проектами.

Розробник: д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва та торгівлі
Яців І. Б.

Шифр та назва галузі знань, спеціальності здобувачів ступеня доктора філософії:
05 «Соціальні і поведінкові науки» – 051 «Економіка»

Викладач дисципліни: Яців Ігор Богданович, д.е.н., професор, професор
кафедри підприємництва та торгівлі.

Каб. 314 головного корпусу, e-mail: igyatsiv@ukr.net

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Наукове дослідження є певним проєктом, який для успішної реалізації потребує кваліфікованого управління. Останнє передбачає низку послідовних кроків з формулювання мети, завдань та плану наукового дослідження, забезпечення його фінансування, реалізації плану досліджень відповідно до поставлених завдань та у визначені терміни, звітування про результати виконання досліджень замовнику та широкому загалу. Дисципліна висвітлює основні положення планування та реалізації наукового проєкту з урахуванням вимог стейкхолдерів та ресурсного забезпечення. Вона формує вміння обирати підходи до реалізації наукових проєктів, презентувати результати досліджень.

Дисципліна вивчається у першому семестрі першого курсу навчання здобувачів ступеня доктора філософії. Її освоєння забезпечить отримання аспірантами компетентностей, необхідних для використання в професійній діяльності майбутнього доктора філософії – при виконанні наукових досліджень у рамках реалізації власної дослідницької ідеї та/чи у складі наукового колективу.

Обсяг курсу – 5 кредитів ЄКТС (150 год.). Він передбачає 40 год. аудиторної (20 год. лекцій і 20 год. практичних занять або занять із викладачем) та 110 год. самостійної роботи. Підсумковий контроль – іспит.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Управління науковими проєктами» є опанування здобувачами ступеня доктора філософії підходів і прийомів, отримання навиків, необхідних для успішної реалізації наукового проєкту як форми глибокого і системного наукового дослідження.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є засвоєння аспірантами знань і умінь, що забезпечать здатність спланувати та організувати процес наукового дослідження у формі реалізації проєкту, опрацьовувати аналітичну інформацію, узагальнювати й оприлюднювати результати наукових досліджень.

У результаті навчання здобувач ступеня доктора філософії набуде компетентностей:

загальних:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;

спеціальних (фахових):

- здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами;

- здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науковопедагогічній діяльності;
- здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей;
- здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Будуть набуті програмні результати навчання, які передбачають навиків і здатностей:

- глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації;
- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи;
- пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності;
- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях;
- планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;
- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗМІСТ)

Тема 1. Організація наукових досліджень в Україні.

Тема 2. Розробка наукового проєкту.

Тема 3. Інформаційне забезпечення реалізації наукових проєктів.

Тема 4. Методологічні засади реалізації наукового проєкту.

Тема 5. Отримання грантів для реалізації наукових проєктів та розвитку потенціалу вищої освіти.

Тема 6. Звітування про результати реалізації наукових проєктів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Управління науковими проєктами» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких аспіранти отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультацій) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання та дискусія.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Консультації здійснюються у відведений для цього час, який доводиться до аспірантів на початку семестру. Вони, зокрема, використовуються для презентації виконаних аспірантами завдань у разі їх відсутності на заняттях.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Аспіранти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально. Програмою передбачено виконання завдань, пов'язаних з темою дисертації аспірантів.

Аспіранти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Аспіранти представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи аспірантів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної

добросовісності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі аспірантів є підставою для її незарахування викладачем.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Організація наукових досліджень в Україні.

Сутність наукової діяльності, її види. Правові аспекти організації наукових досліджень. Загальні положення щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні. Принципи організації праці у науковій діяльності. Наукові школи. Дисертація як форма науково-дослідної роботи. Основні вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Тема 2. Розробка наукового проєкту.

Сутність проєкту. Наукові проєкти, їх класифікація. Засади управління науковими проєктами. Обґрунтування доцільності реалізації наукового проєкту. Формулювання мети і завдань наукового дослідження, визначення робочої гіпотези. Методика планування наукового дослідження. Оточення (середовище) наукового проєкту та його учасники. Обґрунтування витрат для виконання наукового проєкту. Стратегії наукових досліджень. Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність.

Тема 3. Інформаційне забезпечення реалізації наукових проєктів.

Збір інформаційного матеріалу для забезпечення реалізації наукового проєкту. Використання наукової інформації з мережі *Internet*. Передача змісту документа в науковому дослідженні. Складання бібліографічного опису окремих видів документів. Академічна добросовісність у використанні наукової інформації. Ознаки плагіату.

Тема 4. Методологічні засади реалізації наукового проєкту.

Розробка теоретичних положень наукового дослідження. Методи досліджень, їх підбір при реалізації наукового проєкту. Експерименти в наукових дослідженнях. Методика експериментальних досліджень. Методи аналізу взаємозв'язків. Застосування евристичних методів досліджень у наукових колективах. Використання соціологічних опитувань при реалізації наукових проєктів. Моделювання при реалізації наукових проєктів. Загальна методика використання дисертаційної роботи.

Тема 5. Отримання грантів для реалізації наукових проєктів та розвитку потенціалу вищої освіти.

Фінансування наукових досліджень в Україні. Роль та місце програм і грантів для фінансування наукових досліджень, розвитку потенціалу вищої освіти в Україні. Можливості міжнародних програм наукової та освітньої співпраці, пропонувані українським закладам вищої освіти. Програма «Горизонт Європа». Програма «Еразмус+». Програма «Дії Марії Склодовської-Кюрі». Реалізація індивідуальних наукових досліджень, мобільності та академічної співпраці аспірантів у міжнародних освітніх програмах. Правила та умови участі українських

закладів вищої освіти в міжнародних освітніх і наукових програмах. Написання заявки на грант наукового дослідження.

Тема 6. Звітування про результати реалізації наукових проєктів.

Зміст і завдання оприлюднення та апробації результатів наукового дослідження. Встановлення наукової новизни і практичної значимості результатів наукових досліджень. Наукові публікації як результат реалізації наукового проєкту. Мова та стиль наукової публікації. Підготовка та презентація результатів дослідження у формі наукової доповіді. Оформлення звіту про результати наукового проєкту. Структура дисертацій та вимоги до їх оформлення.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 1 Семестр 1						Рік підготовки 1 Семестр 1					
Розділ 1. Назва												
Тема 1.	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 2.	25	4	4			17	25	4	4			17
Тема 3.	23	4	4			15	23	4	4			15
Тема 4.	24	4	4			16	24	4	4			16
Тема 5.	24	4	4			16	24	4	4			16
Тема 6.	12	2	2			8	12	2	2			8
Іспит	30					30	30					30
Усього годин	150	20	20			110	120	20	20			110

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння аспірантом матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в нього компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне).
2. Перевірка виконаних в аудиторії та поза аудиторією робіт (підготовлених відповідей, виконання практичної роботи).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, семестрова атестація, іспит.

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою. Іспит виставляється як результату підсумку балів за засвоєння окремих тем дисципліни:

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50 балів)						Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50 балів	100 балів
6	10	9	9	10	6		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання за кредитно – модульною системою

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Завдання та основні функції науки.
2. Принципи організації праці в науковій діяльності.
3. Особливості наукової праці, що впливають на її ефективність.
4. Класифікація наукових проєктів за основними ознаками.
5. Формування мети, завдань і робочої гіпотези наукового дослідження.
6. Етапи наукового дослідження, їх зміст.
7. Учасники наукового проєкту, їх функції.
8. Принципи формування команди наукового проєкту.
9. Складання кошторису наукового дослідження.
10. Принципи роботи колективу. Що реалізовує науковий проєкт.
11. Види ефективності науково-дослідних робіт та їх оцінка.
12. Оцінка економічної ефективності реалізації наукового проєкту.
13. Вимоги до інформації, що використовується в наукових дослідженнях.
14. Принципи збору інформаційних матеріалів для наукових досліджень.

15. Поняття наукового документа. Види наукових документів, підходи до їх опрацювання.
16. Передача змісту наукового документа в матеріалах дослідження.
17. Поняття бібліографічного опису та необхідність його застосування в наукових працях.
18. Призначення цитування. Основні вимоги до цитування в наукових працях.
19. Збір статистичної інформації з допомогою мережі Інтернет.
20. Можливості пошуку повних текстів наукових публікацій з використанням мережі Інтернет.
21. Поняття академічного плагіату та його прояви.
22. Прояви порушень з використанням інформації в наукових дослідженнях.
23. Розробка теоретичних положень у рамках реалізації наукових проєктів.
24. Функції теорії в науковому дослідженні.
25. Наукова гіпотеза. Її роль у виконанні наукового дослідження.
26. Емпіричні методи дослідження.
27. Порівняння як метод дослідження.
28. Застосування експерименту в наукових проєктах.
29. Загальнонаукові методи дослідження.
30. Монографічний метод дослідження.
31. Методи аналізу взаємозв'язків між ознаками.
32. Стохастичний зв'язок між ознаками та методи його аналізу.
33. Застосування евристичних методів дослідження у наукових колективах.
34. Застосування при реалізації наукового проєкту методу «мозкового штурму».
35. Метод експертних оцінок.
36. Методи соціологічного опитування: завдання та форми застосування.
37. Сутність моделювання в наукових дослідженнях.
38. Основні джерела фінансування наукових досліджень в Україні. Значимість окремих джерел.
39. Основні види грантів, що їх можуть отримати українські вчені.
40. Види та напрями грантової підтримки наукових досліджень в Україні.
41. Грантова підтримка академічної мобільності: можливості, інструменти.
42. Алгоритм подачі грантової заявки на фінансування наукового проєкту.
43. Орієнтовна структура грантової заявки на фінансування наукового проєкту.
44. Критерії оцінки грантової заявки на фінансування наукового проєкту.
45. Індивідуальні гранти, які можуть отримати молоді вчені в Україні.
46. Зміст і завдання оприлюднення результатів наукового дослідження.
47. Суть наукової новизни, її форми.
48. Види та функції наукових публікацій.
49. Наукова стаття. Вимоги до її оформлення.
50. Загальні рекомендації щодо мови наукової публікації.
51. Презентація результатів дослідження у формі наукової доповіді.
52. Рекомендації щодо участі в науковій дискусії.
53. Структура звіту про результати наукового проєкту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бобилев В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2014. 643 с.
2. Борисенко В. Д., Устенко С. А. Організація наукових досліджень в Україні : навч. посіб. Миколаїв : ФОП Швець В. М., 2016. 258 с.
3. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
4. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
5. Малигіна В. Д., Холодова О. Ю., Акімова Л. М. Методологія наукових досліджень : монографія. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.
6. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень : навч. посіб. / В. Г. Бодров та ін.; за ред. О. А. Шевчука. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 324 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Сусліков Л. М., Студеняк І. П. Управління науковими проєктами : електронний навчальний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 409 сл.
9. Управління проєктами: навч. посібник / за ред. О.В. Ульянченка та П.Ф. Цигікала. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.

Допоміжна

10. Горизонт Європа. Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва. URL <https://ms.nauka.gov.ua/pro-portal/gorizont-yevrope/>.
11. ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення : Державний стандарт України від 01.01.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001217-96#Text>.
12. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. / за ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 296 с.
13. Кельман М. С. Методологія як форма мислення і складова культури дослідника : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2017. 220 с.
14. Ланге А., Сушко-Безденежних М. Наукове писемне мовлення у вищій школі (практичні поради) : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 322 с.
15. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич та ін.; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.
16. Наумовець А. Г. Ви і ваша аудиторія: дещо про технологію підготовки доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів. Київ : Академперіодика, 2010. 61 с.

17. Національний фонд досліджень України : офіційний сайт. URL: <https://nrfu.org.ua/>.
18. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації : навч. посіб. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2015. 235 с.
19. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text>.
20. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text>.
21. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
22. Про затвердження вимог до оформлення дисертації : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. №40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
23. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text9>.
24. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) : Лист МОН України від 15.08.2018 р. №1/11-8681. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>.
25. National office Erasmus+UA : офіційний сайт організації. URL: <https://erasmusplus.org.ua>.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 Законодавча база: <http://zakon.rada.gov.ua>, <http://www.kmu.gov.ua>.
 Національна бібліотека імені В. І. Вернадського (каталоги): <http://nbuv.gov.ua/node/554>.
 Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 Національний фонд досліджень України : офіційний сайт. URL: <https://nrfu.org.ua/>.
 National office Erasmus+UA: <http://www.erasmusplus.org.ua>
 Горизонт Європа. Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва. URL: <https://ms.nauka.gov.ua/pro-portal/gorizont-yeuropa/>.